

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3To/6/2025
Identifikačné číslo spisu:	9513100066
Dátum vydania rozhodnutia:	27.08.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Petr Kaňa
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:9513100066.3

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Kaňu a členov senátu JUDr. Jany Kostolanskej a JUDr. Emila Dubňanského v trestnej veci obžalovaného H. L. pre zločin založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona a iné, na verejnom zasadnutí konanom 27. augusta 2025 v Bratislave, o odvolaniach obžalovaného a prokurátora Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky proti rozsudku Špecializovaného trestného súdu z 10. apríla 2025, sp. zn. PK-2T/14/2013, takto

rozhodol:

Podľa § 321 ods. 1 písm. e), ods. 2 Trestného poriadku sa z r u š u j e rozsudok Špecializovaného trestného súdu z 10. apríla 2025, sp. zn. PK-2T/14/2013 vo výroku o treste.

Na základe § 322 ods. 3 Trestného poriadku sa

obžalovanému H. L. narodenému X. H. XXXX v L.,
trvale bytom L.,
Y. XXXX/XX,

u k l a d á

podľa § 173 ods. 5 Trestného zákona v znení účinnom od 6. augusta 2024, s použitím § 41 ods. 1, ods. 2, § 34 ods. 4, § 36 písm. j), § 38 ods. 2 Trestného zákona, úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 13 (trinástich) rokov, 3 (troch) mesiacov a 11 (jedenástich) dní.

Podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona sa obžalovaný na výkon tohto trestu zaraďuje do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom strázenia.

Podľa § 319 Trestného poriadku sa odvolanie prokurátora z a m i e t a.

Odôvodnenie

Špecializovaný trestný súd (ďalej tiež „súd I. stupňa“) rozsudkom z 10. apríla 2025, sp. zn. PK-

2T/14/2013 (ďalej tiež „napadnutý rozsudok“) obžalovanému H. L., ktorý bol právoplatne uznaný za vinného rozsudkom Špecializovaného trestného súdu z 26. mája 2013, sp. zn. PK-2T/14/2013 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. novembra 2014, sp. zn. 2To/9/2014, zo zločinu založenia, zosnovania a podporovania zločineckej skupiny podľa § 296 Trestného zákona (v bode I) a obzvlášť závažného zločinu nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. b, písm. c) písm. d), ods. 4 písm. b) Trestného zákona (v bode II v skutku 9b), u l o ž i l podľa § 173 ods. 5 Trestného zákona v znení účinnom od 6. augusta 2024 (ďalej len „Trestný zákon“), s použitím § 41 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona, s prihliadnutím na § 34 ods. 4, § 36 písm. j), § 38 ods. 2 Trestného zákona, úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 15 (pätnásť) rokov, so zaradením ho na výkon tohto trestu podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona do ústavu na výkon trestu (odňatia slobody) so stredným stupňom strázenia.

Súd I. stupňa súčasne obžalovanému uložil podľa § 76 ods. 1 a § 78 ods. 1 Trestného zákon ochranný dohľad na 2 (dva) roky.

* * *

Proti tomuto rozsudku podali v zákonom stanovenej lehote odvolania obžalovaný H. L. (ďalej tiež „obžalovaný“) a prokurátor Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky (ďalej tiež „prokurátor“) proti výroku o treste.

* * *

Prokurátor v písomnej odvolacej argumentácii k napadnutému rozsudku, po rekapitulácii výrokovej časti a k nej prislúchajúceho odôvodnenia namietal, že síce H. L. na hlavnom pojednávaní uviedol, že vo výkone trestu strávil dlhú dobu, premýšľal o svojich zmenách, pracoval na sebe a dnes sa pozerá na svet inými očami, uvedomuje si, že sa stretával s nesprávnymi ľuďmi a keby sa dal vrátiť čas, zachoval by sa inak, avšak táto jeho výpoveď je v príkrom rozpore s posudkom klinického psychológa (str. 6), z ktorého vyplýva, že obžalovaný popiera skutky, z ktorých je obvinený a má vážne výhrady voči fungovaniu justičného systému, preto tvrdenia vyplývajúce z hodnotenia obžalovaného z ÚVV a ÚVTOS o jeho vedení k uvedomovaniu si svojho podielu viny i vyjadrenia obžalovaného vzťahujúce sa k jeho osobnosti, ktoré prezentoval pred súdom, z pohľadu týchto zistení vyznievajú rozporuplne a nepresvedčivo. Je názoru, že výpoveď obžalovaného na hlavnom pojednávaní bola účelová a vykonaná v snahe si zabezpečiť pre seba čo najnižší trest. Navrhol na jeho výpoveď v tomto smere neprihliadať, ako aj na skutočnosť, že obžalovaný mal byť síce formou individuálnych pohovorov vedený k uvedomovaniu si svojho podielu viny na spáchanej trestnej činnosti, a mal mať kritický postoj k spáchanému trestnému činu, avšak zjavne aj v tomto prípade pred personálom ústavu vo svojich vyjadreniach konal účelovo z dôvodu, že „pochopil ako funguje systém a prijal nanútené pravidlá“.

Vo vzťahu k páchanej trestnej činnosti obžalovaného považoval prokurátor za potrebné zdôrazniť, že obžalovaný mal byť na 3. stupni úrovne riadenia zločineckej skupiny označovanej ako J.. Nejednalo sa teda len o „bežného“ člena a okrem iného páchal najmä drogovú trestnú činnosť tým spôsobom, že organizačne a materiálne zabezpečoval obchodovanie s metamfetamínom, a to v značnom množstve. Podotkol, že drogová trestná činnosť je jednou z najhorších foriem trestnej činnosti a jej dopad je značný nielen na koncových užívateľov (poškodenie zdravia), ale aj na ich rodinných príslušníkov (častý rozvrat rodín) či osôb, ktoré s koncovými užívateľmi síce nemajú nič spoločné, ale stávajú sa obeťami väčšinou majetkovej a nezriedka aj násilnej kriminality, prípadne aj dopravných nehôd. Dospel preto k záveru, že súdom uložený trest odňatia slobody je neprimerane nízky.

Navrhol preto, aby Najvyšší sud Slovenskej republiky postupom podľa § 321 ods. 1 písm. e) Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok a podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku obžalovanému H. L. sám uložil trest odňatia slobody vo výmere 17 rokov so zaradením ho na výkon tohto trestu do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom strázenia, a aby mu uložil aj ochranný dohľad na 2 roky.

* * *

Obžalovaný H. L. zdôvodnil odvolanie jednak sám, ako aj prostredníctvom obhajcu. V jeho vlastnom podaní po citácii z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia uviedol, že s konštatovaniami súdu I. stupňa v súvislosti s výškou ukladaného trestu, spôsobom jeho konania a mierou zavinenia, nesúhlasí. Dnes má negatívny postoj k trestnej činnosti, čo vyjadril aj na hlavnom pojednávaní. Uvedomil si, čo všetko vykonal, ale to neznamená, že súd mu bude pridávať rôzne útoky na záujmy chránené Trestným zákonom a on bude so všetkým súhlasiť. Trest preto považuje za nezákonný a nespravodlivý.

V ďalšom rozvíja svoje úvahy o tom, že súd bol povinný preskúmať či skutky, ktorých sa dopustil, sú trestným činom a napĺňajú všetky jeho znaky v zmysle § 173 ods. 1 Trestného zákona ohľadne konštatovania množstva zakázanej látky a určenia účinnej látky v nej. V minulosti bolo porušenie § 172 ods. 1 Trestného zákona zločinom, dnes je trestná politika zmenená a porušenie § 173 ods. 1 Trestného zákona je prečinom. Z tohto pohľadu podľa jeho názoru zločin nespáchal, nespôlčil sa za účelom spáchať zločin a napriek tomu sa mu prečin premieňa na obzvlášť závažný zločin.

Požiadaval o preskúmanie jeho odvolania s poukazom na porušenie jeho práv a nespravodlivý postup súdu, a navrhuje zrušenie rozsudku a jeho opravu.

V odvolacej argumentácii predloženej prostredníctvom obhajcu v úvode namietal nedostatočnú preskúmateľnosť rozhodnutia poskytnutím dostatočného odôvodnenia, k čomu cituje relevantnú judikatúru Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „ústavný súd“). V daných súvislostiach súd I. stupňa úplne rezignoval na povinnosť vyplývajúcu z ustanovenia § 168 Trestného poriadku v obsahu, akým spôsobom sa vyrovnal s argumentáciou obhajoby o metodike postupu k ukladaniu spravodlivého trestu v zmysle § 405 písm. b) Trestného poriadku, do ktorého bola inkorporovaná zásada reformationis in peius. V súlade s povinnosťou presvedčivého a vyčerpávajúceho odôvodnenia nie je súdom podľa obhajcu vysvetlená podstata referenčnej úvahy o voľbe druhu a výmery trestu, najmä so zameraním pre aké konkrétne úvahy nedošlo k stotožneniu sa s návrhom obhajoby požadujúcej uloženie trestu odňatia slobody v trvaní 13 rokov, 3 mesiacov a 11 dní, ktorý zodpovedá kritériám primeranosti a proporcionality voľby druhu a výmery trestu.

V ďalšej časti sa zaoberal otázkou tvorby spravodlivého trestu z hľadiska teórie práva, teórie trestania a práva na primeraný trest, opierajúc sa o ním uvádzané súdne rozhodnutia (napr. rozhodnutie najvyššieho súdu, sp. zn. 4To/7/2023). Súd pri svojich úvahách o treste neprimerane prikladal váhu závažnosti konania páchatel'a na úkor iných okolností vstupujúcich do obsahu úvah o uložení výšky trestu. Podľa obhajcu je neprimeraným, pokiaľ okolnosť závažnosti konania, ktorá v dôsledku nepopierateľného faktu, že skutok sa dokončil v roku 2011 a v dôsledku plynutia času sa v súlade s teóriou práva a aplikačnou praxou z hľadiska závažnosti významne relativizoval vo svojich dôsledkoch, a bez ohľadu na jeho vtedajšiu vnímateľnosť verejnosťou pre účely súčasného vnímania štrukturálneho prvku závažnosti, nie je možné pre absenciu násilnej trestnej činnosti páchatel'a jeho konanie považovať za prejav zavrhnuteľného konania, ako by tomu bolo pri hrdelných trestných činoch. Taktiež namietal, že súd excesívne kvalifikoval útok páchatel'a zahrnutím do tvorby úvah o závažnosti konania kvalifikované konanie podľa § 173 ods. 3 písm. e) Trestného zákona, za ktoré páchatel' nebol v pôvodnom konaní odsúdený, pretože bol odsúdený len za konanie podľa § 172 ods. 1 písm. b), c), d) Trestného zákona v základnej skutkovej podstate, a najvyšší súd v odvolacom konaní vylúčil zmenu právnej kvalifikácie pre rešpektovanie zásady nezhoršovania postavenia páchatel'a. V čase podstatnom pre ukládanie trestu je náležité považovať závažnosť konania páchatel'a za stredne závažnú.

Následne citoval z viacerých rozhodnutí ústavného súdu a najvyššieho súdu, a zaoberal sa pojmami svojvôle, účelu a individualizácie trestu, trestnej sankcie, individuálnej a generálnej prevencie, disproporcie medzi nimi, čo môže viesť k nesprávnemu výchovnému pôsobeniu trestu, z čoho vyvodzoval, že je treba pomeriť, či nepochybne z pohľadu čl. 13 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky síce legálne uložená sankcia je vhodná a racionálne prepojená, nevyhnutná a primeraná na to, aby ňou

bola vynútená norma správania z hľadiska prvkov prevencie. Primeranosť, a s tým spojená potreba individualizácie trestu v právnom štáte, od zákona vyžaduje takú mieru trestu, ktorá súdu umožní uložiť primeraný a individualizovaný trest, a to práve v situácii nevyhnutnej kumulácie s obligatónym uložením trestu odňatia slobody (§ 34 ods. 6 Trestného zákona, bližšie PL. ÚS 1/2021, bod 76).

V tretej časti odvolania sa zaoberal neproporcionalitou trestu, ktorá neprípustne zhoršuje jeho postavenie spôsobom ukladania trestu v inom rozpätí trestnej sadzby, čo je porušením § 405 písm. b) Trestného poriadku.

V pôvodnom konaní bol obžalovanému uložený trest odňatia slobody vo výmere 21 rokov pri zákonnej sadzbe 20 až 25 rokov, teda v spodnej časti sadzby v určení 1/5 sankčného rozpätia. Pri analogickom prístupe nezhoršujúcim postavenie páchatel'a k novej trestnej sadzbe (10 až 25 rokov) humanizovanej úpravy, by mal byť trest stanovený minimálne rovnakým prístupom v určení 1/5 sankčného rozpätia na úrovni približne 13 rokov. Len takýto výpočet považuje za spravodlivý a logický, ktorý rešpektuje rovnaké princípy ako pôvodné rozhodnutie. Zohľadňuje navyše aj skutočnosť, že už 13 rokov, 3 mesiace a 11 dní z trestu vykonal a pri rozhodovaní je potrebné prihliadať na súčasné osobné pomery, ktoré sú mimoriadne pozitívne. Je zamestnaný, bezúhonný, sociálne adaptovaný a pozitívne hodnotený, čo nepotvrdilo prognózu pomalšej resocializácie v čase pôvodného rozsudku, ale preukázalo dynamickú resocializáciu. Uloženie trestu bez zachovania rovnakého alebo priaznivejšieho spôsobu výpočtu by odporovalo zásade nezhoršovania postavenia obžalovaného (*reformatio in peius*), a bolo by v rozpore so zásadou právnej istoty a spravodlivosti. Takýto prístup potvrdzuje aj rozhodnutie ústavného súdu a tiež judikatúra ESLP v prípadoch *Delcourt* proti Belgicku a *Scoppola* proti Taliansku.

V nadväznosti na uvedené dospel k záveru, že v súlade so zásadami primeranosti a právnej istoty je nevyhnutné pri obnove konania zachovať logiku pôvodného rozhodnutia. Výmera 21 rokov v pôvodnom konaní bola na dolnom okraji zákonného rámca. V novej právnej úprave sa musí súd držať rovnakých zásad a proporcií. Vyšší trest, ako aritmetický ekvivalent pôvodného, by bol v rozpore so zásadou nezhoršovania právneho postavenia obžalovaného. Súd uložil trest odňatia slobody vo výmere 15 rokov, čo zodpovedá tomu, že ho uložil síce v dolnej časti rozpätia trestnej sadzby, ale výrazne vyššej ako v pôvodnom konaní. Trest 15 rokov odňatia slobody v rozpätí trestnej sadzby zodpovedá určeniu 1/3 trestného rozpätia oproti výške 1/5 trestného rozpätia pri uložení trestu 21 rokov v rozpätí trestnej sadzby 20 až 25 rokov. Na základe uvedeného tvrdí, že v obnovenom trestnom konaní došlo uložením trestu 15 rokov k porušeniu zásady *reformatio in peius* z dôvodu uloženia relatívne prísnejšieho trestu v rámci novej trestnej sadzby.

Argumentácia o komplexnom pohľade na uložený trest neumožňuje prijať vysvetlenie, že v súčasnosti už nebol ukladaný trest prepadnutia majetku z viacerých dôvodov. Nie jeho zavinením bol súdom v rozpore s ústavou uložený aj druh trestu prepadnutia majetku, ktorý zasiahol do jeho práv a slobôd značným odčerpaním významnej časti speňaženého majetku.

Je v rozpore so zásadou *reformatio in peius* a v rozpore s názorom najvyššieho súdu rozhodujúceho v tejto veci (z rozsudku z 26. novembra 2014, sp. zn. 2To/9/2014) na str. 103 ods. 3) aj to, že súd nenáležite pojal do svojich úvah o uložení trestu takú skutkovo diferencne odvodzujúcu právnu kvalifikáciu kvalifikovanej skutkovej podstaty § 173 ods. 1, ods. 3 písm. e) Trestného zákona účinného od 6. augusta 2024, za právnu kvalifikáciu, pre ktorú nebol odsúdený v pôvodnom konaní, pretože k jeho uznaniu viny došlo len v základnej skutkovej podstate § 172 ods. 1 Trestného zákona z času odsúdenia.

V súvislosti s ukladáním trestu dáva do pozornosti tiež dĺžku trvania trestného konania (15 rokov), ktorá bola bez jeho zavinenia a hodnotenie jeho osoby.

V závere navrhol prerušiť odvolacie konanie a požiadať Európsky súd pre ľudské práva o vydanie poradného stanoviska k výkladu práv a slobôd v relevantných právnych otázkach, a to

- či je v súlade so zásadami subsidiarity, zdržanlivosti a zachovaním zásady primeranosti a proporcionality pri ukladaní trestných sankcií v obnovou povolenom trestnom konaní v časti rozhodovania o uložení trestu pri nezmernom výroku o vine možné považovať za primeraný a spravodlivý uložený trest vo výške 1/3 rozpätia trestnej sadzby, pokiaľ v pôvodnom konaní spreď viac ako 11 rokov pri nezmenenom výroku o vine bol uložený trest v 1/5 rozpätia trestnej sadzby,

- či je súladne s princípmi primeranosti trestu pri výhodnejších alebo minimálne nezmenených okolnostiach pomerov páchatel'a možné trestnú sankciu vo výške 15 rokov z trestného rozpätia novej trestnej sadzby časovo dopadajúceho Trestného zákona 10 až 25 rokov považovať za neporušujúcu zásadu reformatio in peius podľa § 405 písm. b) Trestného poriadku v porovnaní s uložením trestnej sankcie v pôvodnom konaní vo výške 21 rokov v sadzbe 20 až 25 rokov,

- či zásada reformatio in peius inkorporovaná v ustanovení § 405 písm. b) Trestného poriadku bráni ukladaniu relatívne vyššieho trestu vo vzťahu k referenčným trestným rozpätiam v čase pôvodného ukladania trestu oproti trestným rozpätiam v obnovenom trestnom súdnom konaní,

- za aký je možno preukázať vzťah absolútnej výšky trestnej sankcie určenej počtom rokov alebo dĺžkou sankcie (mesiacov trestnej sadzby) k relatívnej výške trestnej sankcie porovnávaním podielov (pomeru) v rozpätí trestných sadzieb stanovených v pôvodnom a obnovenom konaní pre účely posudzovania zásady reformatio in peius.

K uvedenému je vhodné poznamenať, že predmetný návrh vzal obžalovaný prostredníctvom obhajcu späť na verejnom zasadnutí konanom 27. augusta 2025 a preto nebol podrobený bližšiemu prieskumu najvyššieho súdu.

Na základe uvedeného navrhol, aby najvyšší súd podľa § 322 ods. 3 Trestného poriadku zrušil napadnutý rozsudok vo výroku o treste a sám rozhodol a uložil mu trest odňatia slobody vo výmere 13 rokov, 3 mesiacov a 11 dní.

* * *

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „odvolací súd“) na základe riadne a včas podaných odvolaní oprávnenými osobami - obžalovaným a prokurátorom - nezistiac dôvody na postup v zmysle § 316 ods. 1, ods. 3 Trestného poriadku, preskúmal podľa § 317 ods. 1 Trestného poriadku zákonnosť a odôvodnenosť výroku rozsudku, proti ktorým odvolatelia podali odvolania, ako aj správnosť postupu konania, ktoré mu predchádzalo, pričom neopomenul skúmať, či vec neobsahuje chyby odvolaním nevytýkané, ktoré by odôvodňovali podanie dovolania podľa § 371 ods. 1 Trestného poriadku a dospel k záveru, že odvolanie obžalovaného je čiastočne dôvodné a odvolanie prokurátora dôvodné nie je.

Z napadnutého rozhodnutia, ako aj predloženého spisu (ako to už napokon bolo vyššie uvedené) je zrejmé, že o vine obžalovaného bolo právoplatne rozhodnuté rozsudkom Špecializovaného trestného súdu z 26. mája 2013, sp. zn. PK-2T/14/2013 v spojení s rozsudkom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 26. novembra 2014, sp. zn. 2To/9/2014 s tým, že rozhodnutím Špecializovaného trestného súdu z 5. decembra 2024, sp. zn. 16Nt/1/2024 v spojení s uznesením Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 25. februára 2025, sp. zn. 2Tost/56/2024, bola povolená obnova konania čo do výroku o treste a do výroku o ochrannom opatrení. Výrok o vine, ktorý nadobudol právoplatnosť 26. novembra 2014, teda konaním o povolení obnovy konania dotknutý nijakým spôsobom nebol.

Z tohto dôvodu žiadne námietky obžalovaného proti výroku o vine, vrátane polemiky o tom, že by súdené skutky mali napĺňať znaky trestného činu podľa § 173 ods. 1 Trestného zákona, námietky ohľadne množstva zakázanej látky a určenia účinnej látky v nej a o tom, že zločin nespáchal, nespochčil sa za účelom spáchať zločin a napriek tomu sa mu prečin premieňa na obzvlášť závažný zločin, nie sú spôsobilými zvrátiť právoplatný výrok o vine, ktorý ani nebol predmetom tohto (obnoveného) konania

(k tejto otázke viď primerane R 88/2015 a 54/2009 - II).

Odvolaací súd preto v rámci svojej prieskumnej povinnosti preskúmal výlučne správnosť odvolateľmi napadnutého výroku o treste a konanie mu predchádzajúce.

Vzhľadom k tomu, že 6. augusta 2024 nadobudol účinnosť zákon č. 40/2024 Z. z., ktorý okrem iného zmenil a doplnil Trestný zákon, bolo nevyhnutné posúdiť časovú pôsobnosť Trestného zákona v zmysle jeho § 2, teda určiť, či sa má trest ukladať podľa zákona účinného v čase spáchania činov, pre ktoré bol obžalovaný odsúdený (výrok o vine bol v čase rozhodovania o treste už právoplatný), teda podľa skoršieho znenia Trestného zákona alebo podľa jeho (aktuálneho) znenia účinného v čase rozhodovania súdu I. stupňa, eventuálne odvolacieho súdu.

Podľa § 2 ods. 1 Trestného zákona trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Ak v čase medzi spáchaním činu a vynesením rozsudku nadobudnú účinnosť viaceré zákony, trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona, ktorý je pre páchatela priaznivejší.

Podľa § 2 ods. 2 Trestného zákona páchatelovi možno uložiť taký druh trestu, ktorý dovoľuje uložiť zákon účinný v čase, keď sa o trestnom čine rozhoduje, ak je to pre páchatela priaznivejšie.

Ako to správne uviedol už súd I. stupňa, najprísnejšie trestným činom podľa skoršieho znenia Trestného zákona bol obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 1 písm. b), písm. c), písm. d), ods. 4 písm. b) Trestného zákona, v zmysle ktorého bolo možné jeho páchatelovi uložiť trest odňatia slobody v sadzbe od 20 do 25 rokov, prípadne trest odňatia slobody na doživotie.

S ohľadom na skutkové okolnosti právoplatne ustálené rozsudkom z 26. mája 2013 a spočívajúce najmä v tom, že obžalovaný neoprávnene zadovážil, prechovával po akúkoľvek dobu, prevážal a predával psychotropnú látku a spáchal čin ako člen nebezpečného zoskupenia, podľa aktuálnej (novelizovanej) právnej úpravy (Trestného zákona v znení zákona č. 40/2024 Z. z.), zákonným ustanovením, ktoré sa vzťahuje na trestný čin najprísnejšie trestný, je § 173 ods. 5 písm. c) Trestného zákona, v zmysle ktorého je páchatelovi takéhoto trestného činu možné uložiť trest odňatia slobody v rozmedzí od 10 do 25 rokov, prípadne trest odňatia slobody na doživotie.

Vzhľadom na dolnú hranicu zákonom stanovenej trestnej sadzby za trestný čin najprísnejšie trestný je nepochybne neskoršia (aktuálna/novelizovaná) právna úprava (s dolnou hranicou trestnej sadzby odňatia slobody 10 rokov) priaznivejšia, než pôvodná právna úprava, stanovujúca dolnú hranicu tejto sadzby 20 rokov.

Vo vzťahu k napadnutému výroku o treste, ktorý obžalovaný považuje za neprimerane prísny a prokurátor naopak za neprimerane mierny, odvolací súd primárne upriamuje pozornosť na to, že aj Európsky súd pre ľudské práva a Ústavný súd Slovenskej republiky, ako aj najvyšší súd, vo svojich rozhodnutiach pri uplatňovaní požiadavky primeranosti trestu uplatňuje princíp proporcionality, vyjadrujúci požiadavku zachovania spravodlivej rovnováhy medzi všeobecnými záujmami spoločnosti a garanciami základných práv jednotlivcov, resp. požiadavku proporcionálnosti medzi zásahom do práva a sledovaným cieľom, pričom nevyhnutnosť rešpektovania tohto princípu zdôrazňuje aj pri zásahoch do práv chránených dohovorom majúcich podobu trestných sankcií. Aj keď trestnou sadzbou zákonodarca v súlade so zásadou nulla poena sine lege stanovuje súdu isté mantinely pri jeho rozhodovaní, zároveň mu ponecháva dostatočný priestor pre individualizáciu trestu podľa okolností konkrétneho prípadu. Trest (osobitne trest odňatia slobody) ako sankcia predstavuje najcitlivejší a najtvrdší prostriedok štátneho donútenia. Z hodnotového systému právneho štátu je nevyhnutné vyvodiť, že sloboda môže byť zachovaná jedine tak, že sa s ňou bude nakladať ako s najväčším princípom, ktorý nesmie byť obetovaný účelnosti a jednotlivým výhodám. Trest realizuje svoje poslanie - ochranu spoločnosti niekoľkými funkciami, ako sú represia, resocializácia páchatelov trestných činov, a výchovným

pôsobením na ostatných členov spoločnosti. Vychádzajúc zo zásady humanity treba dodržať princíp úmernosti represie, aby táto neprekročila mieru nevyhnutnú pre splnenie účelu trestu. Teoretické východiská penológie poukazujú na potrebu zvoliť optimálnu mieru represie, keďže ani príliš mierny, ani príliš prísny trest podľa nej nepôsobia výchovne, ale demoralizujúco a zároveň varujú pred tzv. exemplárnym trestaním, spočívajúcim v tom, že sa konkrétna prísnosť trestu neodôvodňuje hľadiskom individuálnej prevencie, ale potrebou odstrašiť verejnosť ustanovením prehnane prísnych trestov, kde je zintenzívnením represie potlačený moment prevencie. Moderné humanistické teórie zaoberajúce sa účelom trestu a trestného práva vôbec sú založené na myšlienke, že trestné konanie má sledovať rovnako preventívny a resocializačný cieľ, má totiž prispieť k polepseniu a náprave páchatelia. Cieľom trestného konania má byť dosiahnutie toho, aby páchatel zaujal k spáchanému trestnému činu sebakritický a kajúcný postoj, ktorý sľubuje možnosť jeho nápravy. V takom prípade je dobré, že páchatel trest považuje za adekvátny, spravodlivý a súhlasí s ním. V trestnom zákonodarstve právneho štátu nie je trest sám osebe účelom, nepredstavuje odplatu za spáchaný trestný čin. Takéto ponímanie trestu sa líši od absolútnych teórií trestu vychádzajúc zo zásady „punitur, ne pecce tur“, teda „trestá sa, aby nebolo páchané zlo“. Preto možno nepochybne konštatovať, že páchatelia môže so spravodlivosťou, a teda aj so spoločnosťou, zmieriť len spravodlivý trest. Trest sa musí rovnať spôsobenému bezpráviu. Z uvedeného vyplýva, že v prípade, ak bude trest, resp. odplata obsiahnutá v treste prísnejšia ako bezprávie spôsobené trestným činom, nedôjde len k negácii tohto bezprávia, ale zároveň uloženým trestom vznikne nové bezprávie - bezprávie voči neprimerane potrestanému páchatelovi trestného činu. Neprimeraný trest je teda negáciou práva, ktorá sa svojou podstatou (negovaním práva) ničím nelíši od trestného činu, pričom páchatel, ktorému toto bezprávie spôsobil štát, nebude mať možnosť dosiahnuť negáciu štátom spôsobenej negácie práva, keďže monopol na trestanie má v rukách štát. V zmysle zákonnej požiadavky primeranosti trestu má byť uložený trest úmerný aj škode, ktorú páchatel trestným činom spôsobil, a nemá páchatelovi spôsobiť zbytočné útrapy. Trest, ako najzávažnejší zásah štátu do základných ľudských práv páchatelia, nesmie byť ukladaný mechanicky, bez zváženia všetkých okolností konkrétneho prípadu a pomerov páchatelia. Z požiadavky primeranosti trestu jednoznačne vyplýva zákaz akéhokoľvek exemplárneho trestania. Trestnú represiu je preto potrebné uplatňovať len v nevyhnutnej miere. Trest, ktorým štát a spoločnosť reaguje na spáchaný trestný čin ako na nespravodlivé konanie, by mal nespravodlivosť spôsobenú trestným činom napraviť, a nie ešte viac rozmnožiť. Neprimeraný trest nemožno považovať za spravodlivý, spravodlivým je vždy len primeraný trest. U páchatelia neprimerane prísne tresty vedú k zatrpknutosti, pretože takéto tresty páchatel oprávnené nemôže považovať za spravodlivé. Páchatel je súdom odsudzovaný za nespravodlivosť (bezprávie), ktoré trestným činom spáchal, a preto má právo očakávať spravodlivosť zo strany súdu. Primeranosť trestu je zároveň nevyhnutným predpokladom dosiahnutia výchovných účinkov trestu, keďže nevyhnutným predpokladom prevýchovy páchatelia je jeho akceptovanie trestu ako spravodlivého následku jeho protiprávneho konania, pričom v prípade nespravodlivého trestu k takejto akceptácii trestu zo strany páchatelia pochopiteľne nemôže dôjsť.

V rámci požiadavky primeranosti trestu zohráva významnú úlohu sudcovská individualizácia trestu, ktorá fakticky umožňuje naplnenie tejto požiadavky v konkrétnych prípadoch. Individualizácia trestu je prostriedkom dosiahnutia primeranosti trestu. Druh a výmera trestu musia byť súdom v každom konkrétnom prípade stanovené tak, aby zodpovedali všetkým zvláštnostiam daného prípadu.

Trestný zákon upravuje otázku ukladania trestov vo viacerých ustanoveniach, a to jednak pri zásadách ukladania trestov, jednak pri úprave jednotlivých druhov trestov. Základnými ustanoveniami, ktoré musí súd pri ukladaní trestu zohľadniť, je účel trestu (§ 34 ods. 1 Trestného zákona) a vymedzenie okolností, na ktoré musí súd prihliadnuť pri určovaní druhu trestu a jeho výmery (§ 34 ods. 4 Trestného zákona). Účelom trestu je zabezpečiť ochranu spoločnosti pred páchatelom tým, že mu zabráni v páchaní ďalšej trestnej činnosti (represívny prvok) a vytvorí podmienky na jeho výchovu k tomu, aby viedol riadny život (prvok individuálnej prevencie) a súčasne iných odradí od páchania trestných činov (prvok generálnej prevencie), pričom trest zároveň vyjadruje morálne odsúdenie páchatelia spoločnosťou (§ 34 ods. 1 Trestného zákona). Pri určení druhu trestu a jeho výmery má súd prihliadnuť na jednej strane na spôsob spáchania činu, jeho následok, zavinenie, pohnútku, priťažujúce a poľahčujúce okolnosti, na druhej strane na osobu páchatelia, jeho pomery a možnosť jeho nápravy, na jeho správanie po spáchaní

trestného činu, najmä na jeho úsilie o náhradu škody a odstránenie škodlivého následku trestného činu, a na úsilie páchatel'a o dosiahnutie urovnania s poškodeným, ako aj na dobu, ktorá uplynula od spáchania trestného činu, pričom trest by mal postihovať iba páchatel'a tak, aby bol zabezpečený čo najmenší vplyv na jeho rodinu a blízke osoby (§ 34 ods. 3, ods. 4 Trestného zákona). Pri ukladaní trestu je potrebné v prvom rade vychádzať zo závažnosti spáchaného trestného činu, ktorá je určená trestnou sadzbou ustanovenou pri jednotlivých skutkových podstatách trestných činov. Jednotlivé trestné činy podľa zákonom ustanovenej trestnej sadzby trestu odňatia slobody a formy zavinenia rozdeľuje Trestný zákon na prečiny a zločiny, resp. obzvlášť závažné zločiny.

Trest odňatia slobody je v podmienkach Slovenskej republiky stanovený (až na niektoré výnimky) relatívne určitou trestnou sadzbou, ktorá má svoju spodnú a hornú hranicu. Tento prístup nie je samoučelný a vo svojej podstate takto určené rozpätie trestnej sadzby vytvára efektívne predpolie na plné rozvinutie sudcovskej úvahy, ktorá by pri ukladaní trestu mala vychádzať zo základných zásad ukladania trestov (§ 34 Trestného zákona), a zohľadňovať individuálne okolnosti každej prejednávanej veci. Primeranosť trestu nie je ani nemôže byť o percentách (podieloch), ako to namieta obžalovaný, ale závisí v konkrétnom prípade od závažnosti spáchaného trestného činu, ktorú vyjadruje primárne zákonodarca nastavením trestnej sadzby, a následne od okolností prípadu a osoby páchatel'a. Imanentnou súčasťou trestnej sadzby je aj jej horná hranica, ktorá vo všeobecnej miere spoluurčuje schopnosť trestu pôsobiť na páchatel'a odstrašujúco.

Pôvodným odsudzujúcim rozsudkom v tejto veci bol obžalovanému uložený trest odňatia slobody vo výmere 21 rokov so zaradením ho na výkon tohto trestu do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s maximálnym stupňom stráženia. Po právoplatnom povolení obnovy konania (aj) v prospech obžalovaného vo výroku o treste, súd I. stupňa bol (aj odvolací súd je) pri novom posudzovaní kritérií trestania obžalovaného obmedzený zákonným limitom, ktorý vyjadruje zásada zákazu zmeny k horšiemu (zákaz reformatio in peius) upravená v § 405 písm. b) Trestného zákona tým spôsobom, že ak bola povolená obnova konania, nesmie byť novým rozsudkom uložený trest prísnejší, než aký mu bol uložený v pôvodnom rozsudku.

Obžalovanému tak prichádzalo (prichádza) do úvahy ukladať trest odňatia slobody v sadzbe 10 rokov až 21 rokov.

Z okolností prípadu (z trestnej činnosti, pre ktorú sa obžalovanému má nanovo uložiť trest) za zdôraznenie stojí, že obžalovaný trestnú činnosť páchal v pozícii rozhodovacej a riadiacej zložky na 3. stupni úrovne riadenia v hierarchickej štruktúre zločineckej skupiny „J.“ a okrem iného organizačne a materiálne zabezpečoval obchodovanie s omamnými a psychotropnými látkami, zabezpečoval príchod výjazdu, rozdeľoval služby biletárov v týchto zariadeniach, pokynmi organizoval a usmerňoval ich činnosť, sám operatívne vykonával činnosť biletára, mesačne vyberal od dílerov platby za ochranu, ktoré odovzdával odsúdenému C., ktorému bol priamo podriadený. Taktiež v dobe od mesiaca marec - apríl 2009 najneskôr do 7. septembra 2011 v Stupave (okres Malacky) raz za dva mesiace odovzdával dílerovi metamfetamín v množstvách po 100 kubíkov za cenu 30 eur za kubík, ktorý mu privážal, pritom platby za ochranu dílerov predávajúcich ním odovzdanú látku konečným užívateľom drog, osobne raz mesačne preberal od osôb, ktorým predmetné látky dával, následne takto získané peniaze odovzdával svojmu nadriadenému odsúdenému C..

Z uvedeného dostatočne dôvodne vyplýva záver, že v osobe obžalovaného nešlo o „bežného drogového dílera“, ale o osobu, ktorá okrem iného nielen obstarávala metamfetamín, ale ho za účelom ďalšieho predaja odovzdávala ďalším dílerom, od ktorých za ich ochranu a predaj drog vyberala sprievodné dílerské platby a poplatky, ktoré odovzdávala svojmu nadriadenému, čím obžalovaný bol proaktívne zapojený do štruktúrovaného reťazca drogového obchodu.

Súd I. stupňa dospel k záveru, že pri vyváženosti princípu zákonnosti trestu a princípu individualizácie trestu považuje za primeraný trest odňatia slobody vo výmere 15 rokov. Tento trest podľa jeho úvahy zodpovedá zmyslu trestného konania, vrátane spravodlivého potrestania páchatel'a, spĺňa účel

individuálnej aj generálnej prevencie pri naplnení represívnej i výchovnej funkcie trestu (zabezpečiť ochranu spoločnosti a zabráni mu v páchaní ďalšej trestnej činnosti).

Súd postavený do procesnej pozície a úlohy v obnovenom konaní znovu ukladať trest páchatelovi, ktorému už skôr v minulosti bol trest právoplatne uložený, nie je v pozícii hodnotenia správnosti, resp. zákonnosti pôvodne mu uloženého trestu.

Ak dôvodom obnovy konania v otázke trestania neboli akékoľvek skutkové okolnosti (najmä nové dôkazy) majúce vzťah k otázke trestnosti činu (povahou napr. znižujúce jej závažnosť oproti pôvodnému stavu) sa nachádza síce v obdobnej pozícii ako súd, ktorý páchatelovi ukladal trest v pôvodnom konaní, avšak len vo vzťahu k okolnostiam prípadu, osobitne tým, ktoré vyjadrujú závažnosť (stále tej istej) trestnej činnosti, pre ktorú sa má ukladať trest.

Uvedené však už neplatí vo vzťahu k osobným pomerom páchatel'a, ktoré je nevyhnutné nanovo hodnotiť (aj) vo vzťahu úseku (časti) jeho života po jeho odsúdení v pôvodnom konaní do časového momentu potreby ukladania nového trestu.

Význam takéhoto nového posúdenie osobných pomerov páchatel'a potom bude zvlášť zvýraznený v situáciách, akou je aj posudzovaná, keď ide o páchatel'a pôvodne právoplatne odsúdeného na dlhodobý trest odňatia slobody, z ktorého medzičasom už významnú časť vykonal.

Pokiaľ sa celú túto dobu nachádzal vo výkone trestu odňatia slobody, zásadným dôkazom, z ktorého možnosť zistiť jeho osobné pomery v tomto období, tak bude hodnotiaca správa vo vzťahu k pôvodne odsúdenému, na základe, ktorej možno posúdiť komplexné jeho správanie počas výkonu trestu, vrátane miery úspešnosti/neúspešnosti resocializačného procesu, ktorý tak môže (hoci nemusí) mať významný vplyv pre vyhodnotenie vhodnosti prostriedkov jeho nového trestania tak z pohľadu druhu ako aj výmery (novo)ukladaného trestu, resp. viacerých trestov popri sebe.

Súčasťou tohto hodnotiaceho procesu z pozícia súde je tak nevyhnutné aj posúdenie miery a kvality naplňania, resp. (až) naplnenia účelu už pôvodne uloženého, a doposiaľ vykonaného trestu.

Zvlášť významným potom bude pre vyhodnotenie osobných pomerov posúdenie správania sa takej osoby na slobode, ak sa v čase ukladania nového trestu z akéhokoľvek právneho dôvodu na slobode už nachádza, t.j. po jej prepustení z pôvodne vykonávaného trestu odňatia slobody (napr. ak odsúdený s povolením obnovy konania nebol vzatý do väzby).

Aplikujúc uvedené kritériá na posudzovaný prípad odvolací súd konštatuje, že je postavený do pozície (v ktorej bol aj súd I. stupňa), kedy ma uložiť nový trest obžalovanému, ktorý v pôvodnom konaní bol (pôvodne) právoplatne odsúdený za závažnú trestnú činnosť (okrem iného) na trest odňatia slobody vo výmere 21 rokov, z ktorého medzičasom vykonal 13 rokov, 3 mesiace a 11 dní, pričom v čase rozhodovania o novom treste sa nachádzal na slobode.

Na podklade uvedeného tak odvolací súd hodnotil ako významné závery hodnotiacej správy ústavu na výkon trestu odňatia slobody a hodnotiace správy probačného a mediačného úradníka, pod dohľadom ktorého sa nachádzal obžalovaný na slobode po prepustení z výkonu trestu, a v týchto správach obsiahnuté kladné charakteristiky vypracované na obžalovaného, ktoré inak detailne uvádza súd I. stupňa v napadnutom rozsudku, z dôvodu ktorého odvolací súd len stručne sumarizuje, že obžalovaný bol vo výkone trestu odňatia slobody 16 - krát disciplinárne odmenený za dlhodobé vzorné plnenie si pracovných povinností. Disciplinárne potrestaný nebol. Už vykonaním časti trestu počas doby viac ako 13 rokov došlo k eliminácii jeho sklonov k páchaniu trestnej činnosti. Po prepustení z výkonu trestu vedie riadny život, dodržiava povinnosti uložené súdom v rámci náhrady väzby probačným dohľadom nad jeho správaním, čo je zdokladované aj ostatnou správou probačného a mediačného úradníka z 22. augusta 2025, ktorú si vyžiadal najvyšší súd, podľa ktorej (okrem iného) s probačným a mediačným úradníkom spolupracuje bezproblémovo, nahlasuje všetky zmeny a skutočnosti potrebné k riadnemu

výkonu probačného dohľadu, a lustráciami bolo zistené, že v Centrálnej evidencii správnych deliktov a priestupkov záznam nemá, podľa lustrácie v Sociálnej poisťovni naposledy bol zamestnaný v spoločnosti J. R. R. s.r.o. od 1. apríla 2025 do 30. júna 2025, v registri trestov nový záznam nemá a v lustráciách Generálnej prokuratúry Slovenskej republiky v súčasnosti nie je evidované žiadne, voči nemu vedené stíhanie. Za významnú okolnosť v prospech resocializačného potenciálu aj najvyšší súd považuje udržiavanie obžalovaným sociálnych kontaktov počas výkonu trestu odňatia slobody s vonkajším prostredím formou korešpondencie, telefonovania a návštev s blízkou rodinou, a po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody sa mu s pomocou dlhoročného známeho podarilo nájsť si prácu.

V prvej rovine odvolací súd zohľadnil, že obžalovanému pri novom ukladaní trestu je na prospech primárne zmena Trestného zákona, ktorá zmiernila trestnosť trestnej činnosti, pre ktorú bol odsúdený v pôvodnom konaní, zásadným spôsobom - znížení dolnej hranice trestnej sadzby za túto trestnú činnosť z pôvodných 20 rokov na aktuálnych 10 rokov, kde ide o významné zmiernenie trestania za rovnako trestnú činnosť tým spôsobom, že ak pôvodne uložený trest odňatia slobody vo výmere 21 rokov, v tom čase ukladaný blízko dolnej hranice trestnej sadzby, aktuálne vzhľadom na zmenu Trestného zákona (v prospech obžalovaného) by už predstavoval trest ukladaný v hornej polovici trestnej sadzby, blízko jej hornej hranice, z čoho možno aj usudzovať v retrospektívnom pohľade, že pokiaľ by bol v pôvodnom konaní o treste rozhodujúci súd v právnom prostredí umožňujúcom obžalovanému ukladať trest v trestnej sadzbe, v ktorej mu možno ukladať trest v súčasnosti, tak by zrejme k tak prísnemu (represívnemu) trestaniu ani v danom čase nedospel.

V druhej rovine odvolací súd, vzhľadom na poznatky o živote obžalovaného počas výkonu trestu odňatia slobody, ktorý trval 13 rokov, 3 mesiace a 11 dní, ako aj následne o jeho živote na slobode po prepustení ho z výkonu tohto trestu s dohľadom probačného a mediačného úradníka, dospel k záveru, že obžalovaným už vykonaný takýto, aj tak dlhodobý a dostatočne prísny trest, u obžalovaného splnil svoj primárny resocializačný účel, ale aj účel individuálne preventívny, preto akýkoľvek trest presahujúci túto dĺžku už vykonaného trestu odňatia slobody hodnotil ako nadbytočný a uloženie trestu prísnejšieho - ktorý by v sebe predpokladal aktuálny, zo slobody opätovný nástup na výkon zvyšku trestu odňatia slobody - by bolo prejavom výlučne represívnej zložky trestania, ak by mal byť takto nanovo obžalovanému ukladaný trest výlučne s poukazom na vysokú závažnosť súdenej trestnej činnosti, keď obžalovaný po prepustení z výkonu trestu vedie riadny život a neexistujú žiadne konkrétne dôvody obžalovaného vytrhnúť zo súčasného sociálneho prostredia a dôvody, ktoré by opodstatňovali jeho nástup na ďalší výkon trestu z hľadiska účelu trestania predpokladanému v § 34 ods. 1 Trestného zákona.

Odvolací súd preto zrušil napadnutý rozsudok a obžalovanému uložil úhrnný trest odňatia slobody vo výmere 13 rokov, 3 mesiacov a 11 dní (kde ide o dobu, počas ktorej bol obžalovaný najskôr vo výkone väzby a následne vo výkone trestu odňatia slobody v tejto veci), so zaradením na výkon trestu odňatia slobody do ústavu na výkon trestu so stredným stupňom stráženia.

Obžalovanému bol súdom I. stupňa súčasne uložený aj ochranný dohľad na 2 roky, pričom však výrok o ochrannom dohľade nebol odvolaním napadnutý žiadnou procesnou stranou, a preto tento výrok z napadnutého rozsudku zostal týmto rozhodnutím odvolacieho súdu nedotknutý.

Obžalovaný tak bude naďalej podrobený dohľadu probačného a mediačného úradníka a bude povinnosťou obžalovaného oznamovať potrebné údaje o spôsobe a zdrojoch svojej obživy a tie aj preukazovať, osobne sa hlásiť v určených lehotách a vopred oznamovať vzdialenie sa z miesta bydliska, to neplatí, ak ide o pravidelne opakujúce sa vzdialenia, o ktorých bol probačný a mediačný úradník vopred informovaný.

Z už vyššie uvedených dôvodov súčasne vyplýva, že odvolací súd hodnotil odvolanie prokurátora ako nedôvodné, ktoré preto postupom podľa § 319 Trestného poriadku zamietol.

Toto rozhodnutie prijal senát jednomyselne.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.